

โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ความเชื่ออำนาจตนในการเรียน
และการรับรู้ความสามารถทางการเรียนกับวิธีการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ไพฑูรย์ กองคำ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการศึกษา

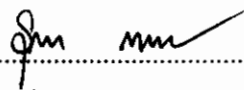
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

พฤษภาคม 2552

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ ไพฑูรย์ กองคำ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการจัดการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

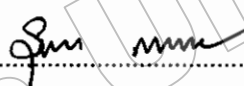
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

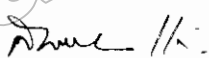

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุชาดา กรเพชรปานิ)

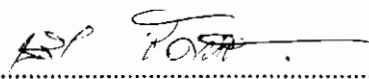

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ ดร. สมหมาย แจ่มกระจ่าง)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ กาญจนา มณีแสง)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุชาดา กรเพชรปานิ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. สมหมาย แจ่มกระจ่าง)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. เสรี ชัดเข้ม)

คณะศึกษาศาสตร์อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. มนตรี แจ่มกสิกร)

วันที่ 13 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2552

การวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท
จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
ประจำปีการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2551

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ดี เนื่องจากได้รับความช่วยเหลือ แนะนำแก้ไข
ข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเมตตาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา กรเพชรปานิ และ
รองศาสตราจารย์ ดร.สมหมาย แจ่มกระจ่าง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณ
ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์กาญจนา มณีแสง และรองศาสตราจารย์ ดร.เสรี
ชัดเข้ม ที่ให้ความกรุณารับเป็นคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์และให้ข้อเสนอแนะ
เพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์ เพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามและแบบวัดนั้น ผู้วิจัย
ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. ม.ร.ว. สมพร สุทัศนีย์ รองศาสตราจารย์ ดร.สมหมาย
แจ่มกระจ่าง และรองศาสตราจารย์ ดร.ศรีวรรณ มีคุณ ที่กรุณา พร้อมทั้งช่วยแก้ไขข้อบกพร่อง
ต่าง ๆ และเสนอแนะแนวทางที่เป็นประโยชน์สำหรับการวิจัย

ขอขอบพระคุณ อาจารย์กนก พานทอง และอาจารย์พูลพงศ์ สุขสว่าง ที่ได้ช่วยเหลือ
ในการให้คำแนะนำสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำวิจัยครั้งนี้ ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียน
คณะครู - อาจารย์ และนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ทุกท่านที่ให้ความ
ความร่วมมือ

สำหรับความช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูลและอำนวยความสะดวกในการเดินทาง
ขอขอบคุณเพื่อน ๆ พี่ ๆ และน้อง ๆ สาขาวิชาเทคโนโลยีวิทยาการศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาเทคโนโลยีการวัด
ทางการศึกษา คุณครูณัฐนรี และจำสืบเอกปัสสนโน จรัสแสง ที่คอยให้ความช่วยเหลือ แนะนำ
และเป็นกำลังใจให้ตลอดระยะเวลาที่ผู้วิจัยศึกษา

ท้ายที่สุดขอขอบพระคุณ พระคุณพ่อแม่ หากปราศจากพวกท่านคงไม่มีวันนี้ได้ และพี่ ๆ
หลาน ๆ ญาติพี่น้องอันเป็นที่รักทุกคน สำหรับความรัก ความห่วงใย กำลังใจที่มีให้กับผู้วิจัย
ตลอดมา และจะมีตลอดไป

ไพฑูรย์ กองคำ

47911828: สาขาวิชา: เทคโนโลยีวิทยาการศึกษา; วท.ม. (เทคโนโลยีวิทยาการศึกษา)

คำสำคัญ: โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ/ วิธีการเรียนรู้/ สภาพแวดล้อมการเรียนรู้/

ความเชื่ออำนาจตนในการเรียน/ การรับรู้ความสามารถทางการเรียน

ไพฑูรย์ กองคำ: โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ความเชื่ออำนาจตนในการเรียน และการรับรู้ความสามารถทางการเรียนกับวิธีการเรียนรู้ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 (A CAUSAL RELATIONSHIP MODEL BETWEEN LEARNING ENVIRONMENT, ACADEMIC LOCUS OF CONTROL, ACADEMIC SELF-EFFICACY, AND APPROACHES TO LEARNING FOR MATTHAYOMSUKSA FIVE STUDENTS.) คณะกรรมการควบคุม วิทยานิพนธ์: สุชาดา กรเพชรปานิ, Ph.D., สมหมาย แจ่มกระจ่าง, Ph.D. 194 หน้า. ปี พ.ศ. 2552.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ความเชื่ออำนาจตนในการเรียน และการรับรู้ความสามารถทางการเรียนกับวิธีการเรียนรู้ของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 5 และตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ตัวแปรในโมเดลประกอบด้วย ตัวแปรแฝง 5 ตัวแปร ได้แก่ วิธีการเรียนรู้แบบลึก วิธีการเรียนรู้แบบผิวเผิน การรับรู้ความสามารถทางการเรียน ความเชื่ออำนาจตนในการเรียน และสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษานขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 450 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามวิธีการ เรียนรู้ แบบสอบถามสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ แบบสอบถามความเชื่ออำนาจตนในการเรียน และแบบวัดการรับรู้ ความสามารถทางการเรียน วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานด้วยโปรแกรม SPSS และใช้โปรแกรม LISREL 8.80 Student Edition ในการวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ

ผลการวิจัยปรากฏว่า โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ความเชื่อ อำนาจตนในการเรียน และการรับรู้ความสามารถทางการเรียนกับวิธีการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ปรับแก้มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีค่าสถิติไค - สแควร์ เท่ากับ 69.29 ค่า p เท่ากับ .13 ค่า df เท่ากับ 57 ค่า GFI เท่ากับ .98 ค่า AGFI เท่ากับ .96 ค่า CFI เท่ากับ 1.00 ค่า Standardized RMR เท่ากับ .02 ค่า RMSEA เท่ากับ .02 และค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ เท่ากับ .31 และ .76 แสดงว่าตัวแปรในโมเดลสามารถอธิบาย ความแปรปรวนของตัวแปรวิธีการเรียนรู้แบบผิวเผินและวิธีการเรียนรู้แบบลึก ได้ร้อยละ 31 และ 76 ตามลำดับ ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อวิธีการเรียนรู้แบบลึก ได้แก่ สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ความเชื่ออำนาจตนในการ เรียน และการรับรู้ความสามารถทางการเรียน ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อวิธีการเรียนรู้แบบผิวเผิน ได้แก่ ความเชื่ออำนาจตนในการเรียนและการรับรู้ความสามารถทางการเรียน ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อวิธีการ เรียนรู้แบบลึกและวิธีการเรียนรู้แบบผิวเผินผ่านทางความเชื่ออำนาจตนในการเรียนและการรับรู้ความสามารถ ทางการเรียน ได้แก่ สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ตัวแปรวิธีการเรียนรู้แบบผิวเผินมีอิทธิพลทางตรงในทิศทางลบต่อ วิธีการเรียนรู้แบบลึก

47911828: MAJOR: EDUCATIONAL RESEARCH TECHNOLOGY; M.Sc.

(EDUCATIONAL RESEARCH TECHNOLOGY)

KEYWORDS : CAUSAL RELATIONSHIP MODEL/ APPROACHES TO LEARNING/
LEARNING ENVIRONMENT/ ACADEMIC LOCUS OF CONTROL/
ACADEMIC SELF – EFFICACY

PAITON KONGKUM: A CAUSAL RELATIONSHIP MODEL BETWEEN LEARNING
ENVIRONMENT, ACADEMIC LOCUS OF CONTROL, ACADEMIC SELF – EFFICACY, AND
APPROACHES TO LEARNING FOR MATTHAYOMSUKSA FIVE STUDENTS. ADVISORY
COMMITTEE: SUCHADA KORNPETPANE, Ph.D., SOMMAI JAMKRAJANG, Ph.D. 194 P.
2009.

The purpose of this research was to develop and validate a causal relationship model between learning environment, academic locus of control, academic self-efficacy and approaches to learning for Matthayomsuksa five students. The model consisted of five latent variables: involving measures of deep learning, surface learning, learning environment, academic locus of control, and academic self-efficacy. The sample derived by means of multistage sampling, consisted of 450 students of schools under the jurisdiction of the Office of Basic Education Commission, Educational Inspection Region 3 in the academic year 2008. Research instruments included a learning approach questionnaire, a learning environment questionnaire, an academic locus of control questionnaire, and an academic self-efficacy scale. Descriptive statistics were generated using SPSS; causal modeling involved in the use of LISREL 8.80 Student Edition.

Results indicated that the adjusted model was consistent with the empirical data. Goodness of fit statistics were: chi-square test = 69.29. df = 57, $p = .13$, GFI = .98, AGFI = .96, Standardized RMR = .02, RMSEA = .02. The variables in the adjusted model accounted for 31 and 76 percent of the total variance of surface learning approach and deep learning approach, respectively. The variables having direct effects on the surface learning approach were academic locus of control and academic self-efficacy. The variables having direct effects on the deep learning approach were learning environment, academic locus of control, and academic self-efficacy. The variable that had an indirect effect on both the surface learning approach and the deep learning approach, affecting through academic locus of control and academic self-efficacy, was learning environment.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
สารบัญ	ซ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
ปัญหาการวิจัย	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
สมมติฐานการวิจัย	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
นิยามศัพท์เฉพาะ	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
ตอนที่ 1 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
ความหมายของวิธีการเรียนรู้	12
ความเป็นมาเกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้	13
องค์ประกอบของวิธีการเรียนรู้	22
การพัฒนาวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียน	23
ตอนที่ 2 สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ความเชื่ออำนาจตนในการเรียนและ	
การรับรู้ความสามารถทางการเรียน	31
สภาพแวดล้อมการเรียนรู้	31
ความเชื่ออำนาจตนในการเรียน	45
การรับรู้ความสามารถทางการเรียน.....	53
ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ.....	67

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	76
การพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ.....	76
การตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์.....	77
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	77
ตัวแปรในการวิจัย.....	80
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	80
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	88
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	89
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	92
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน.....	94
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ ในโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ความเชื่ออำนาจตนในการเรียนและการรับรู้ความสามารถทาง การเรียนรู้กับวิธีการเรียนรู้.....	98
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน เพื่อตรวจสอบความตรงของ โมเดลการวัดของตัวแปรแฝงสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ความเชื่อ อำนาจตนในการเรียน วิธีการเรียนรู้แบบผิวเผินและวิธีการเรียนรู้ แบบลึก.....	100
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างสภาพแวดล้อมการ เรียนรู้ ความเชื่ออำนาจตนในการเรียนและการรับรู้ความสามารถ ทางการเรียนกับวิธีการเรียนรู้.....	110
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	121
สรุปผลการวิจัย.....	121
อภิปรายผลการวิจัย.....	125
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	138
ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป.....	140
บรรณานุกรม.....	142

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก.....	157
ภาคผนวก ก	157
ภาคผนวก ข	160
ภาคผนวก ค.....	174
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	194

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ทฤษฎี แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของตัวแปรที่ส่งผลต่อวิธีการเรียนรู้.....	65
2 จำนวนโรงเรียนในแต่ละจังหวัดที่สุ่มได้	79
3 จำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามโรงเรียนและจังหวัดที่สุ่มได้.....	79
4 โครงสร้างเนื้อหาของแบบสอบถามวิธีการเรียนรู้.....	81
5 โครงสร้างเนื้อหาของแบบสอบถามสภาพแวดล้อมการเรียนรู้.....	83
6 โครงสร้างเนื้อหาของแบบวัดการรับรู้ความสามารถทางการเรียน.....	86
7 ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามวิธีการเรียนรู้ แบบสอบถามสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ แบบสอบถามความเชื่ออำนาจตนในการเรียนและแบบวัดการรับรู้ความสามารถทางการเรียน.....	88
8 จำนวนและร้อยละของลักษณะกลุ่มตัวอย่าง.....	94
9 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย ความแปรและความโค้งของตัวแปรสังเกตได้.....	95
10 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ.....	99
11 ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของตัวแปรแฝงใน โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ความเชื่ออำนาจตนในการเรียน และการรับรู้ความสามารถทางการเรียนกับวิธีการเรียนรู้ตามสมมติฐาน.....	112
12 ค่าสถิติและค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงใน โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ความเชื่ออำนาจตนในการเรียน และการรับรู้ความสามารถทางการเรียนกับวิธีการเรียนรู้.....	113
13 ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของตัวแปรแฝงใน โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ความเชื่ออำนาจตนในการเรียน และการรับรู้ความสามารถทางการเรียนกับวิธีการเรียนรู้ ที่ปรับแก้.....	117
14 ค่าสถิติและค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงใน โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ความเชื่ออำนาจตนในการเรียน และการรับรู้ความสามารถทางการเรียนกับวิธีการเรียนรู้ ที่ปรับแก้.....	118

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 โมเดลสมมติฐานแสดงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ความเชื่ออำนาจตนในการเรียนและการรับรู้ความสามารถทางการเรียนกับวิธีการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	6
2 โมเดล 3P ของระบบในชั้นเรียน	27
3 รูปแบบการก่อให้เกิดความเชื่ออำนาจภายใน - ภายนอกตน	48
4 ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่ออำนาจในตน - นอกตนกับการทำงาน.....	49
5 ความแตกต่างระหว่างความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตนเอง กับ ความคาดหวังเกี่ยวกับผลกรรมที่จะเกิดขึ้น	53
6 ผลที่มีปฏิสัมพันธ์ร่วมของการรับรู้ความสามารถของตนเอง การคาดหวัง ผลการตอบสนองต่อพฤติกรรม และผลกระทบของปฏิสัมพันธ์	55
7 โมเดลเต็มรูปความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างสภาพแวดล้อมในชั้นเรียน ความเชื่ออำนาจตน และการรับรู้ความสามารถทางการเรียนกับวิธีการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	66
8 โมเดลการวัดและ โมเดลสมการโครงสร้าง.....	69
9 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการวัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้.....	101
10 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการวัดความเชื่ออำนาจตนในการเรียน.....	103
11 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการวัดการรับรู้ความสามารถทางการเรียน.....	105
12 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการวัดวิธีการเรียนรู้แบบผิวเผิน.....	107
13 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการวัดวิธีการเรียนรู้แบบลึก.....	109
14 โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ความเชื่ออำนาจตนในการเรียนและการรับรู้ความสามารถทางการเรียนกับวิธีการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ตามสมมติฐาน.....	111
15 โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ความเชื่ออำนาจตนในการเรียนและการรับรู้ความสามารถทางการเรียนกับวิธีการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ปรับแก้.....	116